

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι κουλτουριάρηδες είναι οι διανοούμενοι που δίνουν μεγαλύτερη σημασία στη γνώση και την πληροφόρηση και λιγότερη στο αίσθημα, το βίωμα και τη σκέψη, εν ονόματι δήθεν της τέχνης. Είναι οι ψευτομορφωμένοι, που δεν γνωρίζουν σε βάθος λέξεις και σημασίες και προσπαθούν να αιφνιδιάσουν τους άλλους μιλώντας ακατανόητα και επιδιώκοντας να κάνουν εντύπωση. Δεν κατέχουν αυτά που λένε και δεν διαθέτουν ευκρίνεια σκέψης, διαφθείροντας έτσι τη σκέψη των νέων ανθρώπων και τη γλώσσα.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας αξιοποιεί το παράδειγμα του συνδυασμού των λέξεων *δομή και διαδικασία* («Ας πάρουμε για παράδειγμα αναιρεί το ουσιαστικό;»). Στόχος του είναι να δώσει ένα δείγμα της γλώσσας των κουλτουριάρηδων, ώστε να καταστήσει σαφέστερο τον ορισμό της που παρέθεσε πιο πάνω. Επιπλέον, καταδεικνύοντας τον γλωσσικά ανεπίτρεπτο και καταγέλαστο συνδυασμό των δύο λέξεων στηλιτεύει την ανοησία, τη γλωσσική ανεπάρκεια, την «ομίχλη του νου» τους, αλλά και την κακοποίηση της γλώσσας από αυτούς.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α) Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 αξιοποιούνται τα εισαγωγικά («οι διανοούμενοι» ή «οι άνθρωποι των γραμμάτων») προκειμένου αφενός να φανεί ότι παρατίθενται λέξεις/φράσεις της γενιάς του Χριστιανόπουλου που χρησιμοποιούσε κατά τη νεότητά της, αφετέρου να δηλωθεί ειρωνεία προς την ομάδα αυτή των ανθρώπων (τους «διανοούμενους») και τη στάση τους απέναντι στην τέχνη, τους συνανθρώπους τους και τη ζωή.

β) Λαϊκές λέξεις-φράσεις του Κειμένου 1: κουλτουριάρηδες, ξιπάσουν, κουρκούτι, μπαρούφες, αλαμπουρνέζικα, δεν έχουν χωνέψει καλά αυτά που λένε, νερόβραστη.

Ο Χριστιανόπουλος χρησιμοποιεί λέξεις/φράσεις του προφορικού λαϊκού λόγου συνδυάζοντάς τες κάποτε με τη χρήση της μεταφορικής γλώσσας. Οι λαϊκές λέξεις/φράσεις αποτελούν δείκτες σαρκασμού και καταγγελίας των κουλτουριάρηδων και της γλώσσας τους, αλλά και μέρος της ιδιολέκτου ενός αντισυμβατικού και γνήσιου ανθρώπου των γραμμάτων όπως ήταν ο Χριστιανόπουλος.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Το ποιητικό υποκείμενο χρησιμοποιεί τη γλώσσα με πλήρη επίγνωση της δύναμής της. Στον πόλεμο κατά της αδικίας, τα «παιδιά», δηλαδή τα ποιήματα του σατιρικού ποιητή, μάχονται και καταγγέλλουν «τους άρπαγες και τους θρασεείς» με τη βοήθεια της γλώσσας που «κόκαλα τσακίζει». Είναι το μέσο της έκφρασης του ποιητή και της πρόκλησης έμπνευσης στους συνανθρώπους του, είναι ο χώρος «προόδου και τιμής» του, το φοβερό όπλο της ανελέητης σάτιράς του.

Για το δεύτερο σκέλος της απάντησης, τη χρήση και σημασία της γλώσσας για το/τη μαθητή/-τρια, τα παιδιά θα απαντήσουν βιωματικά σε ένα κείμενο στοχαστικού λόγου, θα αναφερθούν ενδεχομένως στις σύγχρονες συνθήκες ζωής και επικοινωνίας που προσδιορίζουν τις γλωσσικές τους επιλογές και τη σχέση τους ως ομιλούντων υποκειμένων με τη γλώσσα κ.λπ.